



PORADNIK INWESTORA GRUPY LOTOS S.A.

CZYLI JAK CZYTAĆ RAPORT FINANSOWY
SPÓŁKI Z SEKTORA NAFTOWEGO

CZĘŚĆ 1:
RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT



SPIIS TREŚCI

Wstęp [str. 3](#)

Czego dowiesz się z pierwszej części poradnika? [str. 4](#)

Przychody ze sprzedaży [str. 5](#)

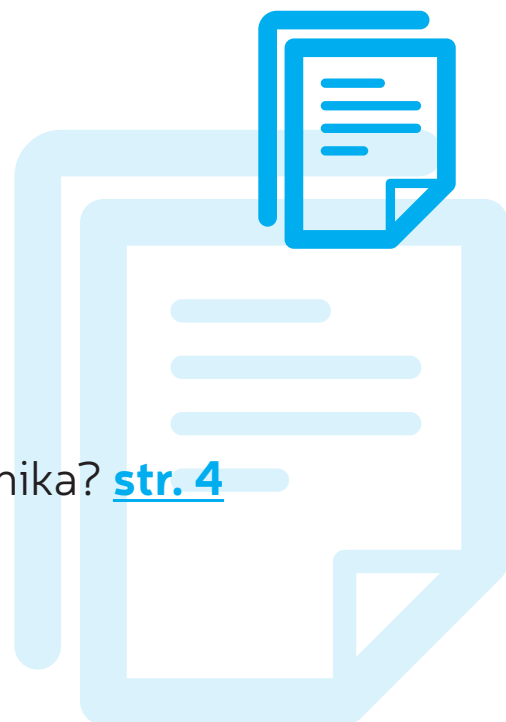
EBIT [str. 9](#)

Amortyzacja [str. 15](#)

EBITDA [str. 17](#)

EBITDA LIFO i tzw. efekt LIFO [str. 19](#)

Słownik pojęć [str. 22](#)



WSTĘP

Szanowny Inwestorze,

przekazujemy Ci pierwszą część Poradnika Inwestora Grupy LOTOS S.A., który ma być instrukcją analizowania sprawozdań finansowych spółek z sektora naftowego.

Na prowadzenie takiego biznesu jak nasz wpływa wiele czynników zewnętrznych. Charakteryzują się one dużą zmiennością. Największy wpływ mają notowania: cen ropy naftowej, cen produktów naftowych (np. benzyny lub diesla), kursu walutowego USD/PLN. Ich zmiany powodują, że wyniki finansowe osiągnięte przez spółki z naszej branży w kolejnych okresach sprawozdawczych mogą się od siebie znacząco różnić.

Narzędzia analityczne, jakie spółki z sektora naftowego udostępniają inwestorom, nie zawsze skutecznie umożliwiają zrozumienie ich wyniku finansowego. Kluczowa miara efektywności działalności rafineryjnej, czyli modelowa marża rafineryjna, nie jest zmienną, która wskaże inwestorowi właściwy wynik operacyjny. Również zmiana kursu walutowego w danym kierunku nie zawsze daje jednowymiarowe przełożenie na wyniki finansowe osiągnięte przez spółkę.

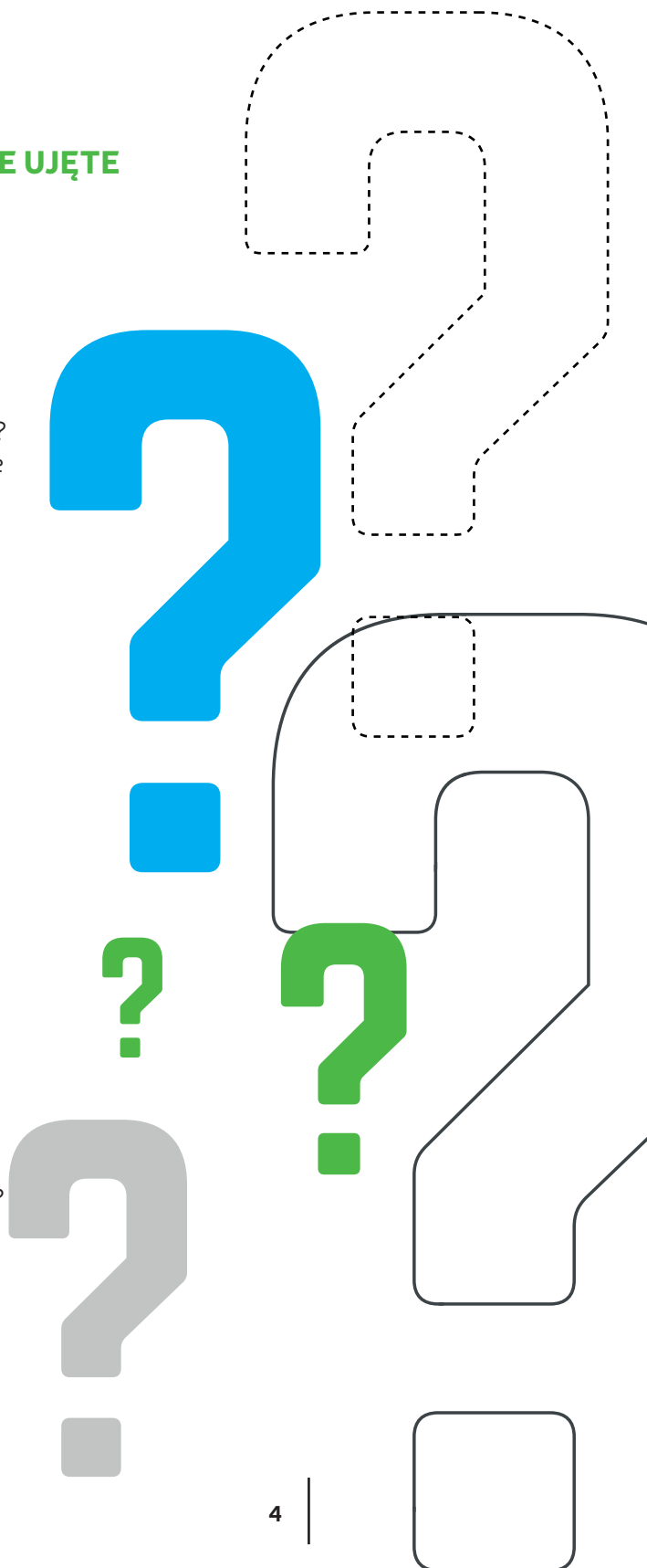
Te i inne „zawitości” analitycznego spojrzenia na wyniki finansowe spółek z sektora naftowego postaramy się wyjaśnić w tym poradniku. Mamy nadzieję, że ułatwi on analizę oraz pomoże zinterpretować nasze wyniki finansowe, a także pozwoli poznać specyfikę branży, w której funkcjonujemy.

Przykłady liczbowe opierają się przede wszystkim na rzeczywistych wynikach finansowych Grupy Kapitałowej LOTOS, z odniesieniami do numerów stron w naszym Sprawozdaniu Finansowym za 2015 rok.

CZEGO DOWIESZ SIĘ Z PIERWSZEJ CZĘŚCI PORADNIKA?

Na początek wyjaśnijmy **POZYCJE FINANSOWE UJĘTE
W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT**, czyli

- ⇒ **PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY**
Co sprzedajemy?
Jaka jest struktura naszej sprzedaży?
Jakie czynniki wpływają na poziom przychodów?
Jakie inne elementy analizowane są w kontekście przychodów ze sprzedaży?
- ⇒ **EBIT**
Co to jest EBIT?
Jak obliczany jest wynik EBIT?
Co się składa na skonsolidowany wynik EBIT?
Jakie czynniki zaburzają wynik EBIT?
- ⇒ **AMORTYZACJA**
Jakie kategorie aktywów trwałych podlegają amortyzacji?
Jaka jest specyfika środków trwałych, które amortyzujemy?
- ⇒ **EBITDA**
Jak obliczamy wynik EBITDA w naszej spółce?
- ⇒ **EFEKT LIFO**
Co to jest efekt LIFO?
Dlaczego jest tak istotny w analizie efektywności naszej spółki?
Jakie czynniki wpływają na wartość efektu LIFO?
- ⇒ **EBITDA WG LIFO**
Skąd bierze się ta pozycja?
Dlaczego jest tak istotna dla analityków giełdowych i naszej fundamentalnej wyceny?



PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY

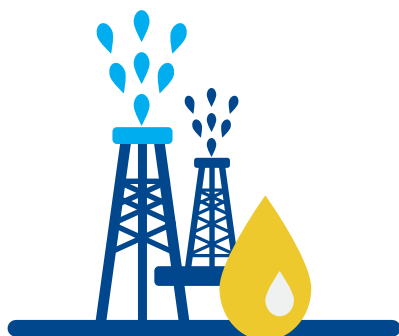


Tabela 1. Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów - Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe za 2015 rok, str. 4

w tysiącach PLN	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2015	za rok zakończony 31 grudnia 2014
Przychody ze sprzedaży	8	22.709.442	28.501.887
Koszt własny sprzedaży	9.1	(20.249.028)	(27.466.614)
Zysk na sprzedaży		2.460.414	1.035.273
Koszty sprzedaży	9.1	(1.284.846)	(1.162.071)
Koszty ogólnego zarządu	9.1	(459.120)	(447.055)
Pozostałe przychody	9.3	48.291	26.707
Pozostałe koszty	9.4	(341.341)	(845.862)
Zysk/(Strata) operacyjny/(a)		423.398	(1.393.008)
Przychody finansowe	9.5	100.637	21.740
Koszty finansowe	9.6	(688.243)	(727.982)
Udział w wynikach netto wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności	16	(31.066)	(24.465)
Strata przed opodatkowaniem		(195.274)	(2.123.715)
Podatek dochodowy od osób prawnych	10.1	(68.026)	657.343
Strata netto		(263.300)	(1.466.372)

Głównym czynnikiem wpływającym na przychody Grupy Kapitałowej LOTOS są notowania cen ropy naftowej. Te z kolei zależą od globalnego popytu i podaży na ropę naftową, produkty naftowe, sytuacji politycznej i makroekonomicznej na świecie, a także kondycji międzynarodowych rynków surowcowych i finansowych. Poniższy schemat przedstawia w jaki sposób poszczególne czynniki wpływają na przychody spółek z naszej branży.

PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY



**POPYT I PODAŻ
ROPY NAFTOWEJ I PRODUKTÓW
NAFTOWYCH NA ŚWIECIE**



**SYTUACJA
GEOPOLITYCZNA
I MAKROEKONOMICZNA**

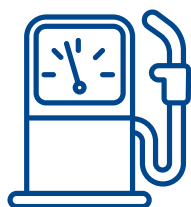


**SYTUACJA
NA ŚWIATOWYCH
RYNKACH FINANSOWYCH**

**CENY ROPY NAFTOWEJ
NA ŚWIECIE**

**CENY PRODUKTÓW
NAFTOWYCH NA ŚWIECIE**

**PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY
GRUPY KAPITAŁOWEJ
LOTOS**



**SPRZEDAŻ PRODUKTÓW
NAFTOWYCH**

oleje napędowe, benzyny,
ciężki i lekki olej opałowy, paliwo lotnicze,
ropa naftowa i gaz ziemny
wydobywany przez Grupę
Kapitałową LOTOS



**SPRZEDAŻ MATERIAŁÓW
I TOWARÓW**

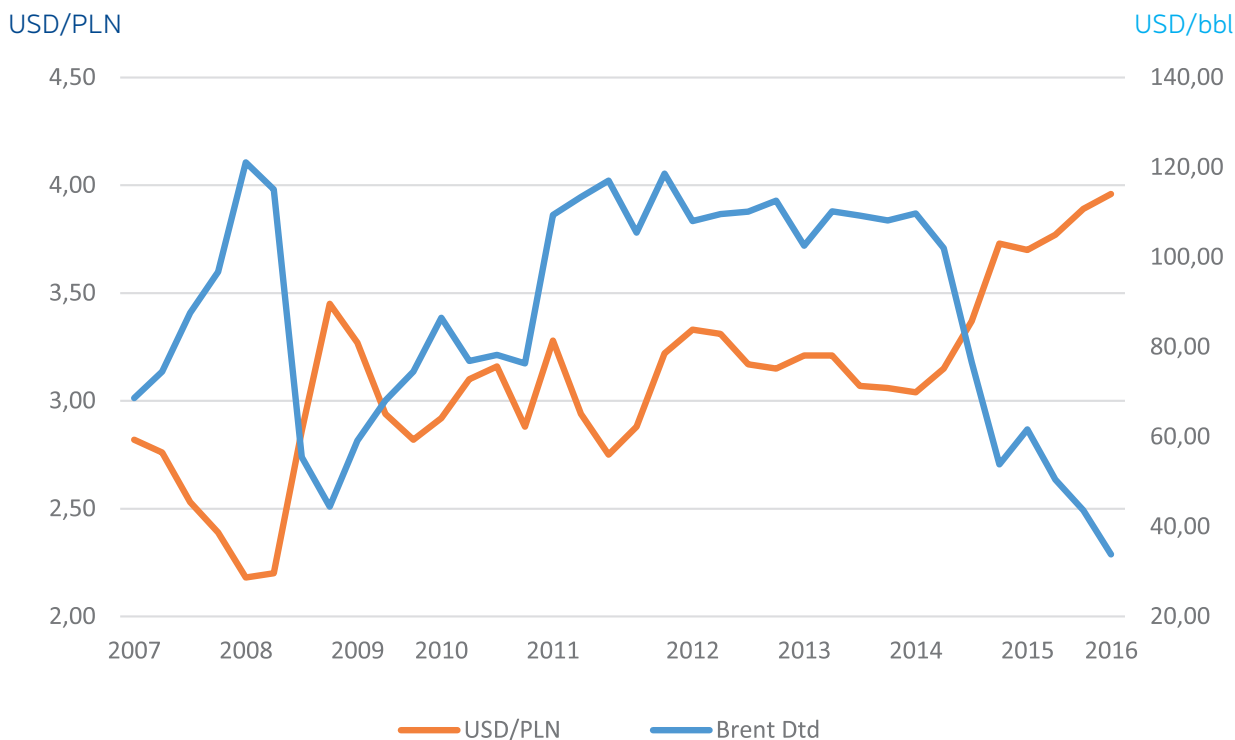
paliwa i ropa naftowa
kupiona od podmiotów
spoza Grupy Kapitałowej
LOTOS w celu dalszej
odsprzedaży

PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY

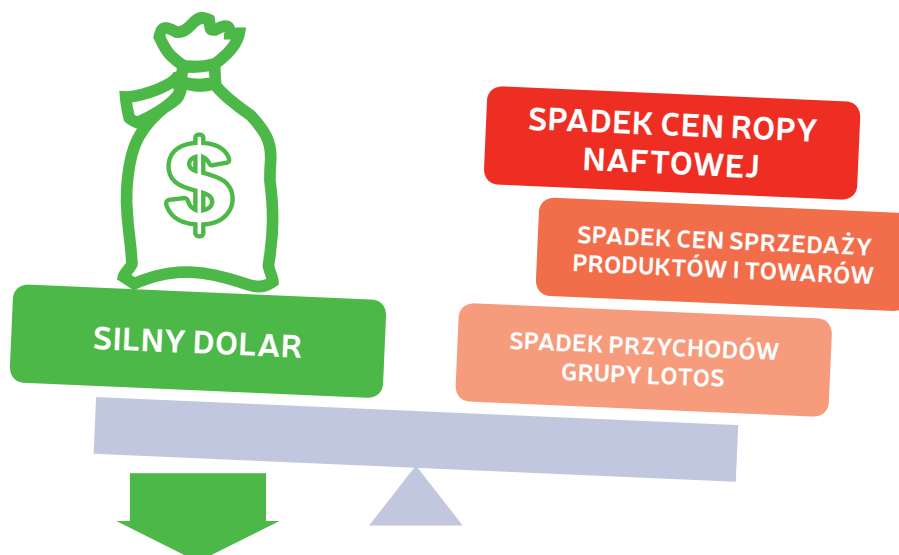
CENY ROPY NAFTOWEJ I PRODUKTÓW NAFTOWYCH SĄ NOTOWANE W DOLARACH AMERYKAŃSKICH.

Kurs USD/PLN oraz cena ropy naftowej (w USD/bbl) zazwyczaj są ujemnie skorelowane, co oznacza, że gdy kurs ropy spada, kurs dolara wzrasta i odwrotnie. Widać to na poniższym wykresie.

Wykres 1. Notowania ropy Brent Dated w USD/bbl vs. kurs USD/PLN

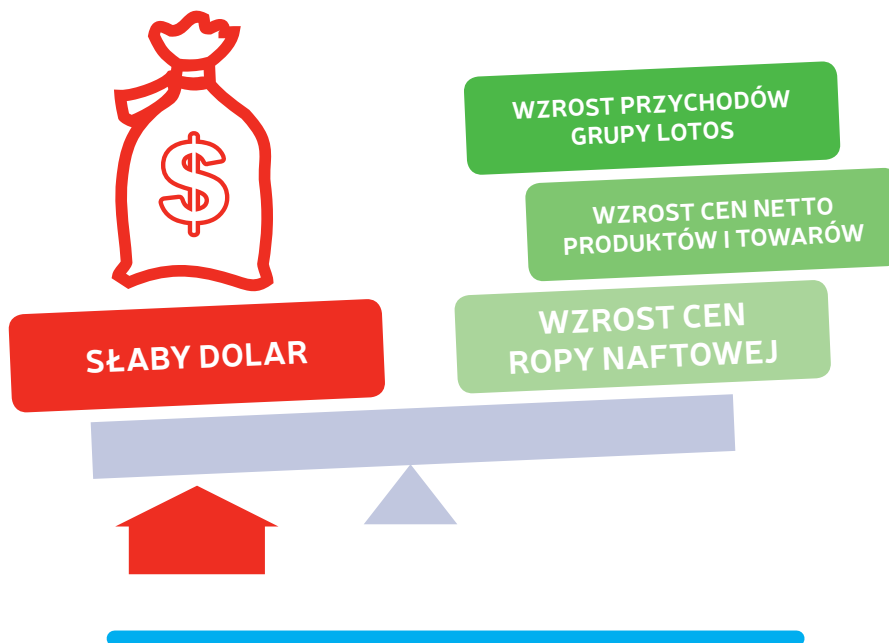


Poziom przychodów ze sprzedaży Grupy Kapitałowej LOTOS wynika z **cen sprzedaży netto produktów i towarów oraz ich wolumenu**. W przypadku spadku cen ropy naftowej, a co za tym idzie spadku cen sprzedawanych produktów i towarów, przychody spadają. Notowane są one w USD. Przy spadku cen ropy dolar zazwyczaj drożeje i wówczas on wspiera nasze przychody.

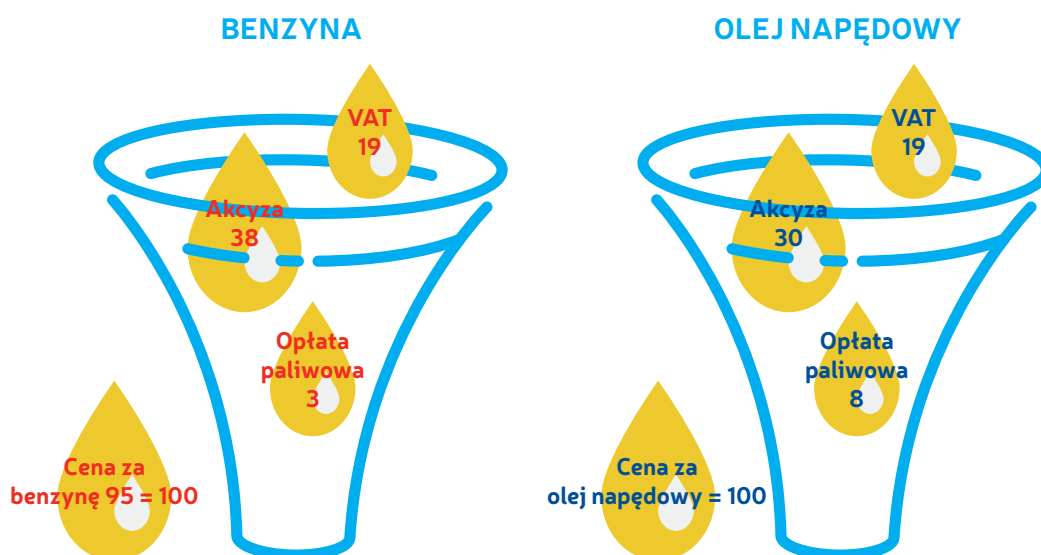


PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY

W odwrotnej sytuacji, gdy ceny ropy naftowej rosną, a co za tym idzie rosną ceny sprzedawanych produktów i towarów (notowanych w USD), to słaby dolar niekorzystnie wpływa na nasze przychody.



Przychody ze sprzedaży prezentowane są w sprawozdaniu finansowym w ujęciu netto, czyli bez uwzględnienia wartości podatku od towarów i usług (VAT) oraz podatków związanych ze sprzedażą, tj. podatku akcyzowego i opłaty paliwowej.



Dla uproszczenia przykładu przyjęto, że hipotetyczna cena paliwa to 100 jednostek za litr.

Podatki te uwzględnione są w cenie detalicznej paliw. Według danych POPIHN (Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego) wysokość podatków w cenie detalicznej w 2015 roku dla benzyny stanowi 56%, a dla oleju napędowego 51%.

EBIT

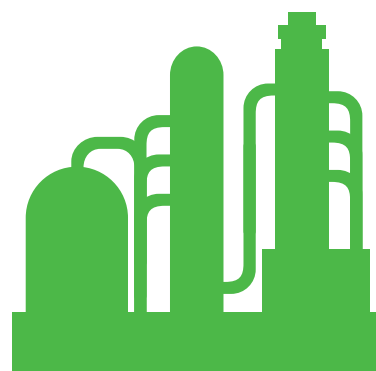


Grupa LOTOS, zgodnie z powszechną praktyką stosowaną do analizy zyskowności podmiotów z sektora paliwowego, posługuje się terminem **wynik EBIT** (zysk lub strata EBIT). Jest on tożsamy w sprawozdaniach finansowych z księgowym **wynikiem operacyjnym**. EBIT to wynik na działalności operacyjnej obliczony bez uwzględnienia kosztów finansowania tej działalności. Jest osiągnięty przy wykorzystaniu kapitału własnego i kapitału zewnętrznego (pożyczki, kredyty, obligacje) przed rozliczeniem przychodów/kosztów finansowych oraz podatku dochodowego.

W Grupie Kapitałowej LOTOS wartość skonsolidowanego wyniku EBIT kształtują wyniki operacyjne następujących segmentów sprawozdawczych ⁽¹⁾:



EBIT
SEGMENTU WYDOBYWCZEGO
(poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej i gazu ziemnego)



EBIT
SEGMENTU PRODUKCJI I HANDLU
(przetwarzanie ropy naftowej, sprzedaż hurtowa i detaliczna produktów naftowych, działalność pomocnicza)



⁽¹⁾ Do skonsolidowanego wyniku EBIT należy dodać EBIT działalności „pozostałej” obejmującej działalność spółek nieistotnych z punktu widzenia generowania wyniku Grupy LOTOS.

EBIT

PRZYKŁAD 1. Obliczanie skonsolidowanego wyniku EBIT (za 2015 rok):

EBIT segmentu wydobywczego	- 57.278 tys. PLN
+ EBIT segmentu produkcji i handlu	448.970 tys. PLN
+ EBIT segmentu pozostałe	- 637 tys. PLN
- korekty konsolidacyjne	32.343 tys. PLN
= Skonsolidowany EBIT	= 423.398 tys. PLN

Tabela 2. Wynik operacyjny - Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe za 2015 rok, str. 30

w tysiącach PLN	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe	Korekty konsolidacyjne	Skonsolidowane
za rok zakończony 31 grudnia 2015					
Przychody ze sprzedaży:	698.898	22.369.102	15.712	(374.270)	22.709.442
między segmentami	322.632	43.014	8.624	(374.270)	-
poza Grupę Kapitałową	376.266	22.326.088	7.088	-	22.709.442
Zysk/(Strata) operacyjny/(a) (EBIT)	(57.278)	448.970	(637)	32.343	423.398
Amortyzacja	242.944	466.330	6.974	(1.680)	714.568
Zysk/(Strata) operacyjny/(a) przed uwzględnieniem amortyzacji (EBITDA)	185.666	915.300	6.337	30.663	1.137.966

Tabela 3. Wynik operacyjny - Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe za 2014 rok, str. 30

w tysiącach PLN	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe	Korekty konsolidacyjne	Skonsolidowane
za rok zakończony 31 grudnia 2014					
Przychody ze sprzedaży:	906.279	28.157.947	25.535	(587.874)	28.501.887
między segmentami	523.278	47.559	17.037	(587.874)	-
poza Grupę Kapitałową	383.001	28.110.388	8.498	-	28.501.887
Zysk/(Strata) operacyjny/(a) (EBIT)	(624.120)	(774.492)	6.914	(1.310)	(1.393.008)
Amortyzacja	344.141	459.449	7.137	(1.786)	808.941
Zysk/(Strata) operacyjny/(a) przed uwzględnieniem amortyzacji (EBITDA)	(279.979)	(315.043)	14.051	(3.096)	(584.067)

EBIT

Na skonsolidowany EBIT Grupy Kapitałowej LOTOS w szczególności wpływają (tj. obniżają lub podwyższają wynik raportowany EBIT):

operacyjne różnice kursowe

różnice kursowe USD/PLN powstające głównie pomiędzy dniem zakupu i dniem księgowania zakupionej ropy naftowej (ujęte w sprawozdaniu finansowym w pozycji „koszt własny sprzedaży”)

korekty konsolidacyjne

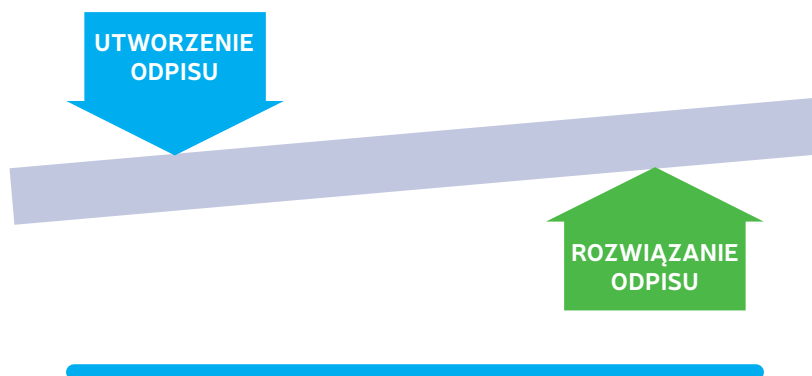
niezbędne korekty księgowe powstające podczas obliczania skonsolidowanego wyniku finansowego, jako efektu scalenia wyników finansowych spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej LOTOS (czyli z wyłączeniem transakcji pomiędzy podmiotami wewnątrz grupy kapitałowej)

odpisy księgowe

- aktualizujące wartość zapasów: dokonywane standardowo w celu dostosowania wyceny zapasów surowców i produktów spółki do aktualnych w danym okresie sprawozdawczym wartości rynkowych, ujęte w pozycji „koszt własny sprzedaży”
- aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych: dokonywane m.in. na podstawie przeprowadzania testów na utratę wartości i wykazywane w sprawozdaniu finansowym w części „sprawozdanie z całkowitych dochodów” w pozycji „pozostałe przychody/koszty operacyjne”.

EBIT

Utworzenie odpisu powoduje pomniejszenie wyniku EBIT, zaś rozwiązanie odpisu skutkuje powiększeniem wyniku EBIT, co przedstawia schemat poniżej.



PRZYKŁAD 2. Oszacowanie odpisu aktualizującego wartość produktów znajdujących się na zapasie zgodnie z MSR 2⁽¹⁾:

Założmy, że:

	Średnia cena produktów wytworzonych z baryłki ropy naftowej (USD)		Ilość ropy naftowej w baryłkach (bbl)	=	Wartość rynkowa produktów z baryłki ropy naftowej (USD)
Bilans otwarcia: 1 stycznia	80	x	100	=	8.000
Bilans zamknięcia: 31 marca (na koniec okresu sprawozdawczego, tj. kwartału)	50	x	100	=	5.000

⁽¹⁾ Liczby przypadkowe mające na celu pokazanie mechanizmu działania. Mechanizm uproszczony – w rzeczywistości wycenie podlegają też ropa naftowa, półprodukty z przerobu ropy naftowej i towary (produkty kupione celem dalszej odsprzedaży).

Wysokość odpisu aktualizującego wartość produktów wytworzonych z zapasów ropy naftowej w sprawozdaniu finansowym będzie polegała na korekcie wartości zapasów o matematyczną różnicę pomiędzy wartościami rynkowymi produktów na początek i na koniec danego okresu sprawozdawczego, czyli będzie wynosić:

$$8.000 \text{ USD} - 5.000 \text{ USD} = 3.000 \text{ USD}$$

Aktualizacja wartości zapasów w 2015 roku ujęta jest w nocie nr 19 Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej LOTOS za 2015 rok, gdzie czytamy: „W związku ze zmianą notowań cen ropy naftowej i produktów rafineryjnych w 2015 roku, Grupa LOTOS w 1. półroczu dokonała rozwiązania utworzonych w 4. kwartale 2014 roku odpisów aktualizujących wartość zapasów, natomiast w 3. i 4. kwartale 2015 roku zawiązano odpis doprowadzający wartość zapasów do poziomu cen sprzedaży netto możliwych do uzyskania”.

EBIT

PRZYKŁAD 3. Aktualizacja wartości aktywów wydobywczych:

Poniższy schemat przedstawia w uproszczeniu proces powstawania konieczności aktualizacji wartości aktywów wydobywczych.

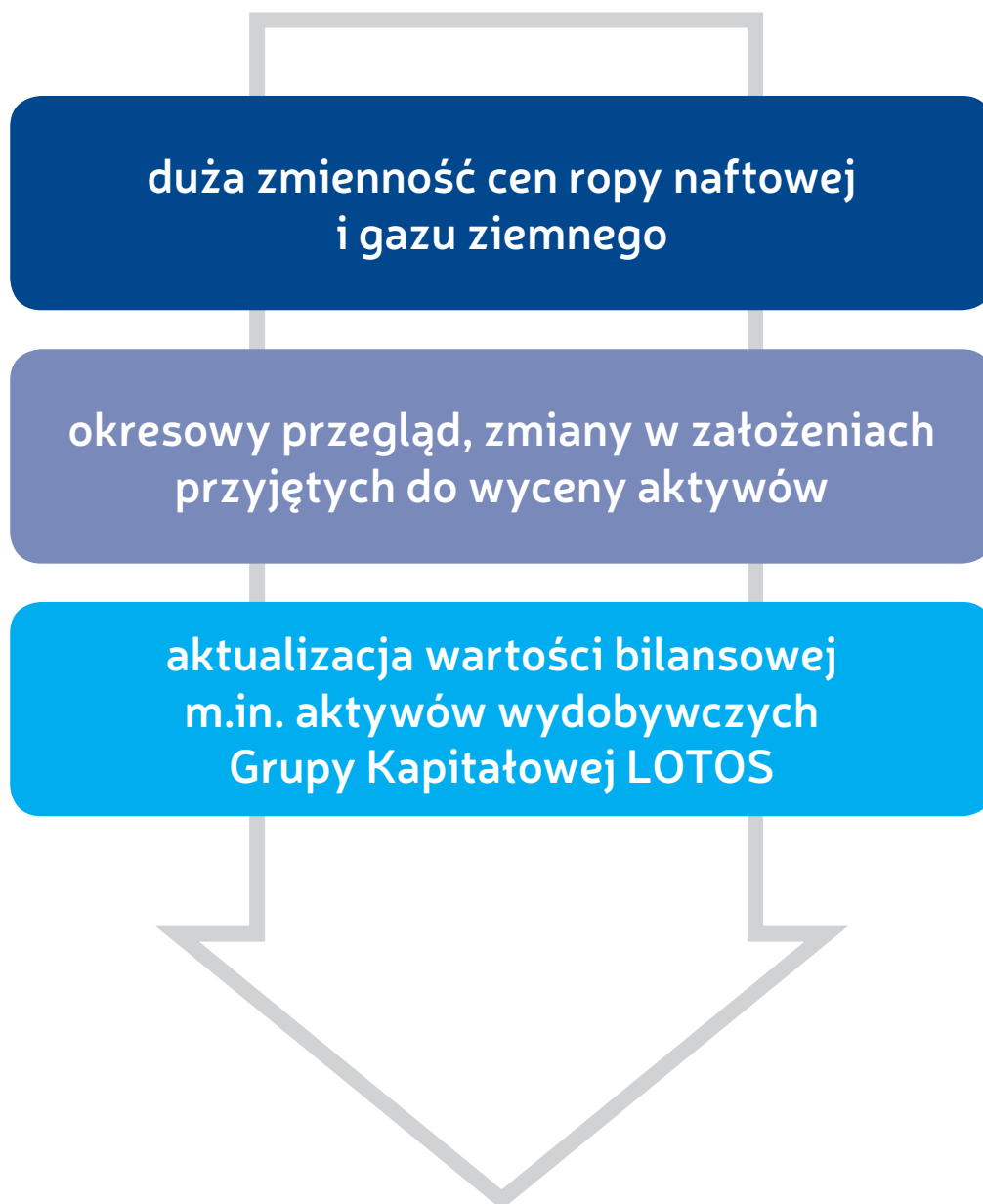


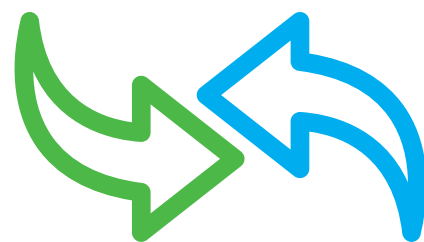
Tabela na następnej stronie zestawia poziom skumulowanych odpisów aktualizujących wartość trzech klas aktywów wydobywczych Grupy LOTOS (tj. związanych z poszukiwaniem, zagospodarowaniem i wydobyciem węglowodorów) na początek (1.01.2015) i na koniec raportowanego okresu (31.12.2015). Różnica między tymi wartościami jest efektem testowania wartości tych aktywów na dzień 31 grudnia 2015 roku.

EBIT

Tabela 4. Rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną oraz zagospodarowaniem i wydobywaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego - Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe za 2015 rok, Nota nr 13.1, str. 40-41

w tysiącach PLN	Nota	Rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			Rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			Rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego				Razem
		Polska	Litwa	Razem	Polska	Norwegia	Razem	Polska	Norwegia	Litwa	Razem	
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2015		91.930	-	91.930	578.046	1.535.085	2.113.131	497.119	582.851	136.105	1.216.075	3.421.136
Zakup		27.372	-	27.372	304.332	-	304.332	2.194	3.903	8.290	14.387	346.091
Nabycie aktywów Sleipner		-	-	-	-	-	-	-	394.956	-	394.956	394.956
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	-	-	-	(84.158)	(84.158)	-	(87.469)	122	(87.347)	(171.505)
Utworzenie aktywa na przyszłe koszty likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego	13.1.4	-	-	-	-	-	-	-	605.423	-	605.423	605.423
Szacunek kosztów likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego	13.1.4	-	-	-	10.054	1.485	11.539	-304	5.480	-250	4.926	16.465
Przeklasyfikowanie aktywów trwałych w toku budowy na aktywa związane z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego		-	-	-	30.857	-	30.857	-	-	-	-	30.857
Przeklasyfikowanie aktywów trwałych w toku budowy na aktywa związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego		60.577	-	60.577	-	-	-	-	-	-	-	60.577
Przeklasyfikowanie aktywów związanych z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego na aktywa produkcyjne		-	-	-	(865.348)	-	(865.348)	865.348	-	-	865.348	-
Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży		-	-	-	(45.011)	-	(45.011)	-	-	-	-	(45.011)
Rozwiązanie aktywa z tytułu likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego	30.1	-	-	-	(2.750)	-	(2.750)	-	-	-	-	(2.750)
Spisanie nakładów w związku z zaniechaniem inwestycji	9.4	(12.123)	-	(12.123)	-	-	-	-	-	-	-	(12.123)
Pozostałe		-	-	-	(10.180)	-	(10.180)	4.599	(7.941)	(286)	(3.628)	(13.808)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2015		167.756	-	167.756	-	1.452.412	1.452.412	1.368.956	1.497.203	143.981	3.010.140	4.630.308
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2015		-	-	-	55.696	-	55.696	312.353	199.741	50.873	562.967	618.663
Amortyzacja		-	-	-	2.427	-	2.427	20.294	129.831	19.065	169.190	171.617
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	-	-	-	-	-	-	(19.307)	336	(18.971)	(18.971)
Przeklasyfikowanie aktywów związanych z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego na aktywa produkcyjne		-	-	-	(58.123)	-	(58.123)	58.123	-	-	58.123	-
Pozostałe		-	-	-	-	-	-	(144)	-	(286)	(430)	(430)
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2015		-	-	-	-	-	-	390.626	310.265	69.988	770.879	770.879
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2015		47.161	-	47.161	-	1.535.085	1.535.085	-	43.415	9.303	52.718	1.634.964
Utworzenie	9.4	1.836	-	1.836	-	1.485	1.485	-	-	6.314	6.314	9.635
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	-	-	-	(84.158)	(84.158)	-	(2.786)	114	(2.672)	(86.830)
Wykorzystanie/Rozwiązanie		-	-	-	-	-	-	-	(2)	-	(2)	(2)
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2015		48.997	-	48.997	-	1.452.412	1.452.412	-	40.627	15.731	56.358	1.557.767
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2015		118.759	-	118.759	-	-	-	978.330	1.146.311	58.262	2.182.903	2.301.662

AMORTYZACJA



Księgowe pojęcie amortyzacji dotyczy głównie środków trwałych Grupy LOTOS, budynków i budowli, w szczególności tych znajdujących się w rafinerii i tych wykorzystywanych w działalności segmentu wydobywczego Grupy Kapitałowej LOTOS. Dodatkowo w zakresie wydobycia węglowodorów mamy do czynienia z **tzw. amortyzacją naturalną**, tj. naliczaniem stawek amortyzacyjnych zgodnie z faktycznym zużyciem, czyli - w przypadku wydobycia ropy lub gazu ziemnego - wynikających z faktycznej wielkości wydobycia.

Odpisów amortyzacyjnych dla środków trwałych dokonuje się drogą systematycznego rozłożenia ich wartości początkowej w okresie ich użytkowania.

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowych aktywów trwałych.

Tabela 5. **Amortyzacja w kosztach według rodzaju - Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe za 2015 rok, Nota nr 9, str. 32**

w tysiącach PLN	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2015	za rok zakończony 31 grudnia 2014
Amortyzacja	8	714.568	808.941
Zużycie materiałów i energii		16.860.134	24.734.942
Usługi obce		1.434.003	1.280.200
Podatki i opłaty		408.976 ⁽¹⁾	179.710
Koszty świadczeń pracowniczych	9.2	685.254	681.865
Pozostałe koszty rodzajowe		222.462	344.315
Wartość sprzedanych towarów i materiałów		1.336.113	978.764
Razem koszty według rodzaju		21.661.510	29.008.737
Zmiana stanu produktów oraz korekty kosztu własnego		331.484	67.003
Razem		21.992.994	29.075.740
w tym:			
Koszt własny sprzedaży		20.249.028	27.466.614
Koszty sprzedaży		1.284.846	1.162.071
Koszty ogólnego zarządu		459.120	447.055

⁽¹⁾ Nie uwzględnia salda zmian w kapitale obrotowym.

AMORTYZACJA

Poniższa tabela prezentuje podział wartości amortyzacji na poszczególne segmenty Grupy Kapitałowej LOTOS (dla zilustrowania skali odpisów amortyzacyjnych).

Tabela 6. **Amortyzacja według segmentów - Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe za 2015 rok, Nota nr 8, str. 30**

w tysiącach PLN	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe	Korekty konsolidacyjne	Skonsolidowane
	za rok zakończony 31 grudnia 2015				
Przychody ze sprzedaży:	698.898	22.369.102	15.712	(374.270)	22.709.442
między segmentami	322.632	43.014	8.624	(374.270)	-
poza Grupę Kapitałową	376.266	22.326.088	7.088	-	22.709.442
Zysk/(Strata) operacyjny/(a) (EBIT)	(57.278)	448.970	(637)	32.343	423.398
Amortyzacja	242.944	466.330	6.974	(1.680)	714.568
Zysk/(Strata) operacyjny/(a) przed uwzględnieniem amortyzacji (EBITDA)	185.666	915.300	6.337	30.663	1.137.966

EBITDA



Miara zysku EBITDA jest sposobem pomiaru zdolności przedsiębiorstwa do generowania gotówki z działalności operacyjnej⁽²⁾. Spółka, zgodnie z praktyką stosowaną przez porównywalne podmioty z sektora, postępuje się pojęciem zysku EBITDA, który jest równy:

$$\begin{aligned} & \text{EBIT (zysk operacyjny)} \\ & + \text{Amortyzacja} \\ \hline & = \text{EBITDA} \end{aligned}$$

PRZYKŁAD 4. Obliczenie zysku EBITDA dla Grupy Kapitałowej LOTOS (na koniec 2015 roku)

$$\begin{aligned} & 423 \text{ mln PLN} \\ & + 714 \text{ mln PLN} \\ \hline & = 1137 \text{ mln PLN} \end{aligned}$$

Tabela 7. Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów - Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe za 2015 rok, str. 4

w tysiącach PLN	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2015	za rok zakończony 31 grudnia 2014
Przychody ze sprzedaży	8	22.709.442	28.501.887
Koszt własny sprzedaży	9.1	(20.249.028)	(27.466.614)
Zysk na sprzedaży		2.460.414	1.035.273
Koszty sprzedaży	9.1	(1.284.846)	(1.162.071)
Koszty ogólnego zarządu	9.1	(459.120)	(447.055)
Pozostałe przychody	9.3	48.291	26.707
Pozostałe koszty	9.4	(341.341)	(845.862)
Zysk/(Strata) operacyjny/(a)		423.398	(1.393.008)
Przychody finansowe	9.5	100.637	21.740
Koszty finansowe	9.6	(688.243)	(727.982)
Udział w wynikach netto wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności	16	(31.066)	(24.465)
Strata przed opodatkowaniem		(195.274)	(2.123.715)
Podatek dochodowy od osób prawnych	10.1	(68.026)	657.343
Strata netto		(263.300)	(1.466.372)

⁽²⁾ Nie uwzględnia salda zmian w kapitale obrotowym.

EBITDA

Tabela 8. Amortyzacja - Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe za 2015 rok, Nota nr 9.1, str. 32

w tysiącach PLN	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2015	za rok zakończony 31 grudnia 2014
Amortyzacja	8	714.568	808.941
Zużycie materiałów i energii		16.860.134	24.734.942
Usługi obce		1.434.003	1.280.200
Podatki i opłaty		408.976 ⁽¹⁾	179.710
Koszty świadczeń pracowniczych	9.2	685.254	681.865
Pozostałe koszty rodzajowe		222.462	344.315
Wartość sprzedanych towarów i materiałów		1.336.113	978.764
Razem koszty według rodzaju		21.661.510	29.008.737
Zmiana stanu produktów oraz korekty kosztu własnego		331.484	67.003
Razem		21.992.994	29.075.740
w tym:			
Koszt własny sprzedaży		20.249.028	27.466.614
Koszty sprzedaży		1.284.846	1.162.071
Koszty ogólnego zarządu		459.120	447.055

⁽¹⁾ Nie uwzględnia salda zmian w kapitale obrotowym.

EBITDA LIFO I TZW. EFEKT LIFO



Duża zmienność cen ropy naftowej na rynkach światowych powoduje, że moment nabycia surowca celem jego przerobu na produkty naftowe ma duże znaczenie dla faktycznej zyskowności tego przerobu. Zgodnie z MSSF (Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej), Grupa Kapitałowa LOTOS stosuje do wyceny zużycia zapasów surowców, towarów, produktów i półproduktów metodę **średniej ważonej ceny nabycia**. Takie ujęcie jest podstawą sporządzenia sprawozdania finansowego.

PRZYKŁAD 5.

Obliczanie średniej ważonej ceny nabycia ropy naftowej:

Cena nabycia ropy	Ilość nabytej ropy	Wartość nabytej ropy
100 \$/bbl	x 500 bbl	= 50 000 \$
80 \$/bbl	x 400 bbl	= 32 000 \$
50 \$/bbl	x 450 bbl	= 22 500 \$
Razem	1 350 bbl	104 500 \$

Średnia ważona cena nabycia ropy naftowej = 77 \$/bbl

Stosowanie takiej metody wyceny zapasów powoduje znaczące zniekształcenie zyskowności działania każdej rafinerii, wynikające z opóźnienia w przenoszeniu efektów zmiany cen ropy naftowej w stosunku do cen wyrobów gotowych.

W celu zneutralizowania efektu opóźnienia oraz zapewnienia porównywalności do standardów światowych Grupa Kapitałowa LOTOS stosuje uproszczoną metodę wyceny zapasów **wg LIFO** (Last In First Out, metoda kosztu najpóźniejszego), polegającą na księgowaniu zużycia zapasów według cen ostatniej jednostki zapasu przyjętej do magazynu.

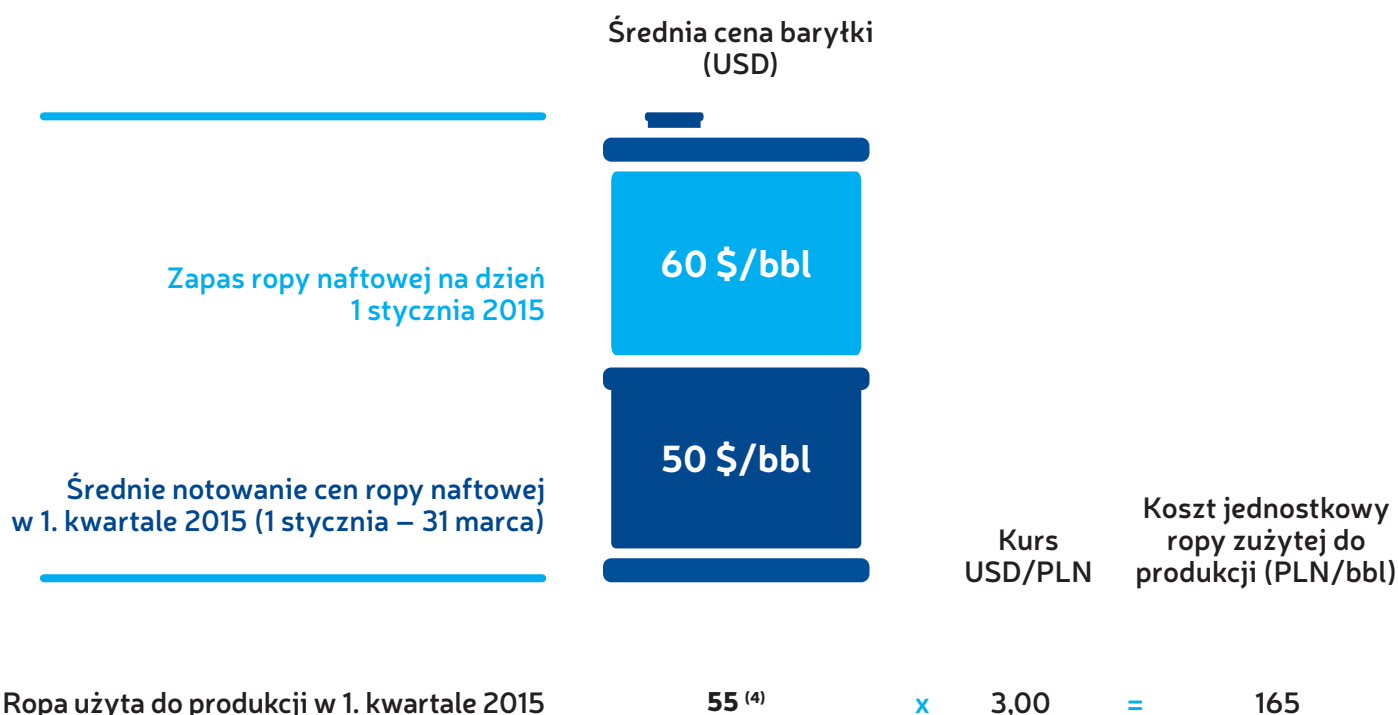
Zysk EBITDA uwzględniający koszt zużycia zapasów obliczany wg metody LIFO to właśnie EBITDA LIFO. Takie ujęcie pokazujemy w materiałach towarzyszących Sprawozdaniu Finansowemu (w Komentarzu Zarządu do wyników finansowych oraz ckwartalnej prezentacji wyników finansowych). Różnica matematyczna, jaka powstaje w efekcie porównania wyników osiągniętych wg tych dwóch różnych podejść, nazywa się **efektem LIFO**.

EBITDA LIFO I TZW. EFEKT LIFO

PRZYKŁAD 6.

Uproszczony przykład wyliczenia wyniku EBITDA wg dwóch przedstawionych wyżej metodologii w przeliczeniu na jedną baryłkę ropy ⁽³⁾:

1. Zgodnie z MSSF (ujęte w sprawozdaniu finansowym) :



Koszt jednej baryłki ropy zużytej do produkcji wyniósł **165 PLN**. Jeżeli założymy **średnią cenę sprzedaży netto** produktów w 1. kwartale na poziomie **200 PLN**, to zysk dla jednej baryłki wg metody MSSF (średnioważonej wartości zużycia zapasów) wyniesie:

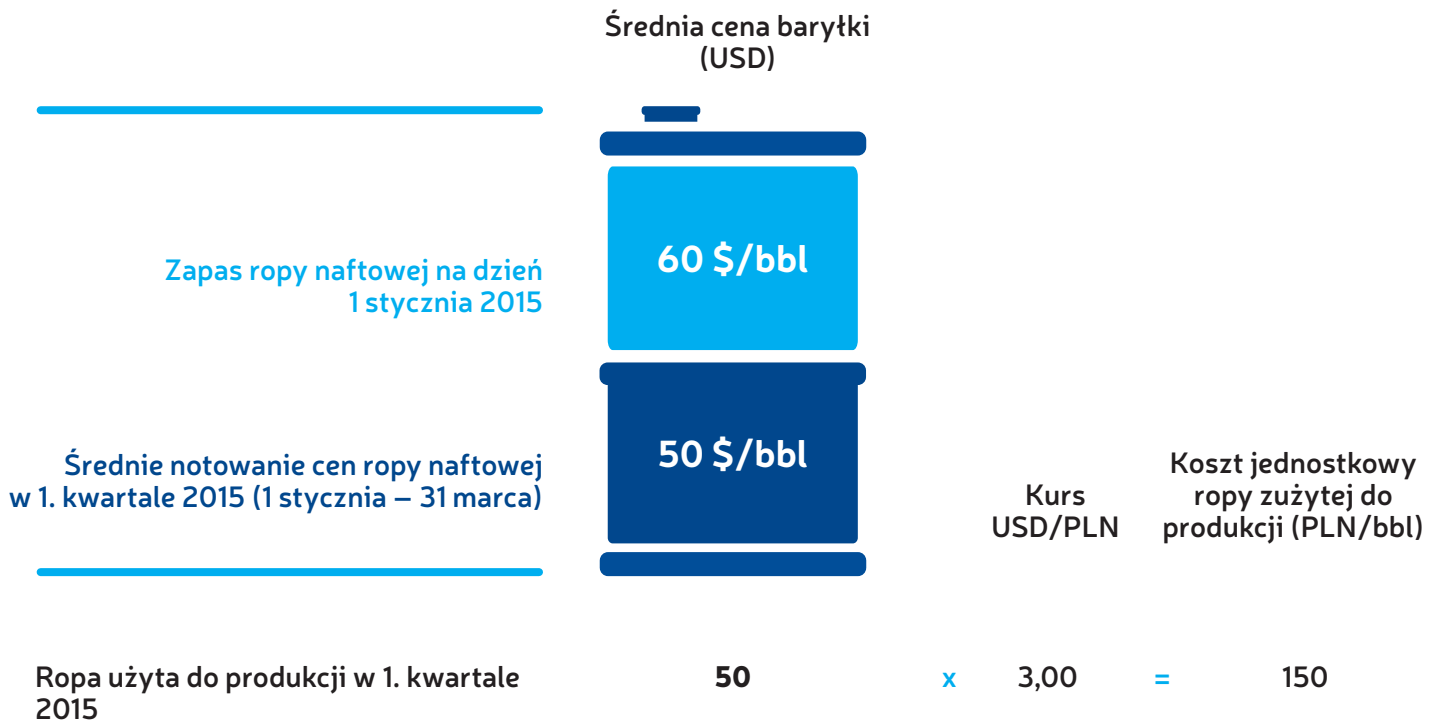
200 PLN – 165 PLN = 35 PLN

⁽³⁾ Liczby przypadkowe mające na celu pokazanie mechanizmu działania; uproszczone założenie występowania tylko jednego gatunku ropy na zapasie oraz zużycia ropy naftowej równego jej zakupom w ciągu okresu.

⁽⁴⁾ Wartość średnioważonej ceny ropy naftowej użytej do produkcji (dodanie ropy po 50 USD/baryłkę z 1. kw. 2015 do ropy po 60 USD/baryłkę będącej „na zapasie” 1 stycznia 2015).

EBITDA LIFO I TZW. EFEKT LIFO

2. Według „metodologii LIFO”:



Koszt jednej baryłki ropy zużytej do produkcji wyniósł **150 PLN**. Jeżeli założymy średnią cenę sprzedaży netto produktów w 1. kwartale na poziomie **200 PLN**, to zysk dla jednej baryłki wg metodologii LIFO wyniesie:

$$200 \text{ PLN} - 150 \text{ PLN} = 50 \text{ PLN}$$

Podsumowanie:

W pierwszym przykładzie wynik EBIT wg metodologii średnioważonego kosztu wyceny surowca wyniósł **35 PLN**, natomiast wynik EBIT obliczony wg metodologii LIFO wyniósł **50 PLN**.

W rezultacie efekt LIFO to różnica pomiędzy tymi dwoma ujęciami w analizowanym okresie:

$$50 \text{ PLN} - 35 \text{ PLN} = 15 \text{ PLN}$$

SŁOWNIK POJĘĆ



baryłka (ropy naftowej), bbl

podstawowa wielkość, w jakiej mierzy się wydobycie ropy naftowej. Jedna baryłka to około 159 litrów.

boe

jednostka energii otrzymanej ze spalenia jednej baryłki ropy naftowej (ang. barrel of oil equivalent).

crack produktowy (marża produktowa)

w odniesieniu do produktu naftowego różnica pomiędzy notowaniami danego produktu naftowego a notowaniami ropy Brent.

ropa naftowa

naturalnie występująca ciekła kopalina, która wydobywana jest spod powierzchni ziemi. Składa się głównie z węglowodorów o różnych masach cząsteczkowych i różnej budowie chemicznej, z niewielkimi domieszkami organicznych związków azotu, tlenu, siarki i kilku innych pierwiastków chemicznych.

notowanie ropy Brent

benchmarkowa (porównawcza) cena ropy naftowej, będącej mieszanką różnych rodzajów ropy naftowej wydobywanej na Morzu Północnym.

ropa REBCO (Ural)

handlowa nazwa rosyjskiej ropy Ural (ang. Russian Export Blend Crude Oil).

dyferencjał Brent/Ural

różnica pomiędzy notowaniem ceny ropy naftowej typu Brent, a ceną jaką trzeba zapłacić za ropę naftową typu Ural.

Grupa LOTOS S.A.

ul. Elbląska 135
80-718 Gdańsk
www.lotos.pl

Relacje Inwestorskie

tel. +48 58 308 73 93
faks +48 58 346 22 35
e-mail: ir@grupalotos.pl
Twitter: @GrupaLOTOS

